

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/31/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621200798
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Štubniak
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6621200798.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Martina Štubniaka a sudcov JUDr. Petra Kvieta a JUDr. Janky Benkovičovej, v právnej veci starostlivosti o maloletého XX. D., narodeného 09. XXXX, 2008, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, dieťa rodičov: matky W. D., narodenej XX. XX. XXXX, trvale bytom E. križovatka XXXX/X, G. a otca neuvedeného, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Lučenec, o uloženie výchovného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 10P/8/2021-61 z 30. marca 2021, takto

rozhodol:

- I. Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým uznesením nariadil výchovné opatrenie, ktorým maloletému uložil pobyt v Reedukačnom centre Mlyny - Biele Vody za účelom zabezpečenia odbornej diagnostiky najdlhšie na dobu 6 mesiacov počnúc právoplatnosťou uznesenia (I. výrok). Súčasne matke maloletého uložil povinnosť spolupracovať s menovaným reedukačným centrom a s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec (II. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (III. výrok).

2. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa ust. § 37 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4, ods. 7 a ods. 8 a § 43 ods. 1 a 3 Zákona o rodine po skutkovej stránke konštatujúc, že maloletý je v evidencii úradu práce, soc. vecí a rodiny od roku 2017 pre poruchy správania kvôli spáchaniu priestupku proti majetku, ktorého sa dopustil dňa 13. 05. 2017. Následne dňa 10. 04. 2019 sa dopustil zločinu lúpeže voči inému maloletému dieťaťu vo veku 10 rokov. Nakoľko však pre nedostatok veku nebol trestne zodpovedný, bolo trestné konanie voči maloletému odložené. Pre tieto skutky boli maloletému okresným súdom uložené výchovné opatrenia, a to napomenutie a dohľad po dobu 12 mesiacov od právoplatnosti uznesenia. Výchovné opatrenie spočívajúce v dohľade splnilo svoj účel a preto uznesením právoplatným dňa 14. 10. 2020 bol dohľad zrušený. Z predložených listinných dôkazov však vyplynulo, že maloletý bol opätovne riešený Okresným úradom Lučenec pre priestupok proti majetku, ktorého sa dopustil ešte dňa 26. 08. 2020, kedy od cudzil voľne položenú kolobežku v hodnote 100,- Eur a dňa 20. 12. 2020 bol podozrivý zo spáchania zločinu vydierania, keď si pýtal peniaze od iného maloletého dieťaťa vo veku 14 rokov, ktoré donútil vydať mu finančnú hotovosť vo výške 5,- Eur. Z tohto skutku maloletého usvedčila vlastná výpoveď, počas ktorej sa priznal k spáchaniu trestnej činnosti, tiež výpoveď maloletého poškodeného a časť skutku bola zaznamenaná aj kamerovým záznamom. Aj trestné stíhanie v tejto veci bolo odložené ako neprípustné z dôvodu nedostatku veku páchatel'a (a nedostatku jeho trestnej zodpovednosti).

3. Z týchto dôvodov okresný súd dospel k záveru, že výchova maloletého je vážne narušená, miernejšie výchovné opatrenia sa minuli účinku a matka maloletého nedokáže zabezpečiť riadnu osobnú

starostlivosť o neho v tej miere, že by napriek jeho nízkemu veku zvládla jeho chovanie a došlo k náprave správania sa. Práve naopak, matka bagatelizuje, resp. popiera skutky maloletého alebo ho ospravedlňuje tým, že zodpovednosť presúva na iné osoby. Psychologickú pomoc pre syna sa snažila zabezpečiť až pod vplyvom prebiehajúceho súdneho konania v čase predvolania na pojednávanie, čo bolo podľa okresného súdu účelové. Maloletý si svojim správaním neplní povinnosti ako je to možné od neho očakávať s poukazom na § 43 ods. 3 Zákona o rodine a nenáležité a nevhodné správanie sa maloletého sa prejavuje aj v škole v prístupe k slabším spolužiakom, ktorých má sklon šikanovať a v klamaní. Tieto črty sú charakteristické aj pre protispoločenskú činnosť, ktorej sa maloletý mal dopúšťať a nemožno tak očakávať, že bez obmedzení, ktorým bude podrobený vo výchovnom zariadení by sa v domácom prostredí riadne správal. V nadväznosti na to okresný súd uviedol, že nariadené výchovné opatrenie je plne v záujme maloletého, pretože bude umiestnený do režimového zariadenia s pravidelným dohľadom, v ktorom mu bude poskytovaná odborná pomoc. Náprava maloletého je možná formou pobytu v zariadení, kde bude predovšetkým zabezpečená diagnostika jeho správania a poskytnuté potrebné poradenstvo, pričom účinnosť tohto výchovného opatrenia bude zhodnotená v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, ako aj s reedukačným centrom. Súd záverom vyslovil presvedčenie, že v podmienkach plnej štruktúry zariadenia bude správanie maloletého optimálne korigovateľné príslušnými pedagogickými a diagnostickými postupmi s následným vyhodnotením efektivity tohto procesu a preto uzavrel, že sú splnené podmienky pre nariadenie výchovného opatrenia spočívajúceho v pobyte maloletého v Reedukačnom centre Mlynky - Biele vody vyhovejúc tak návrhu prokurátora. Súčasne s nariadením výchovného opatrenia uložil matke povinnosť spolupracovať s uvedeným zariadením ako aj s úradom práce v záujme stabilizácie pomerov maloletého do budúcnosti, keďže matke záleží na dieťati, avšak jej výchovný vplyv na jeho správanie dlhodobo zlyháva. O trovách konania rozhodol prvoinštančný súd podľa § 52 Civilného mimosporného poriadku (ďalej len „CMP“).

4. V zákonnej lehote podala proti uzneseniu odvolanie matka, ktorá žiadala zrušiť nariadené výchovné opatrenie. Odvolanie odôvodnila tým, že syn sa nedopustil protiprávneho konania a preto na jeho pobyt v reedukačnom zariadení nevidí dôvod. Ako matka sa o neho stará, zabezpečuje podmienky pre jeho zdravý rozvoj a vývoj, výchovu syna zvláda, tento je však ľahko ovplyvniteľný inými osobami. V prípade, že uznesenie bude zrušené, je schopná dohliadať nad jeho správaním v domácom prostredí.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnuté uznesenie potvrdiť.

6. Rovnako aj prokurátor požadoval uznesenie prvoinštančného súdu potvrdiť nesúhlasiac s tvrdeniami matky v odvolaní. Argumentoval tým, že maloletý bol podozrivý zo zločinu vydierania, kde bolo trestné stíhanie odložené kvôli neprípustnosti a tiež maloletý spáchal priestupok proti majetku, kde bolo priestupkové konanie takisto odložené kvôli jeho veku. U maloletého dochádza k zlyhávaniu výchovného prostredia zo strany matky a miernejšie opatrenia upravené v zákone o rodine neprinášajú požadovaný efekt, čo sa u maloletého prejavuje okrem nevhodného správania aj opakovanou protispoločenskou činnosťou. Je potrebné ho výchovne usmerniť a k tomu nepostačuje iba výchovný vplyv jeho rodiny. Je v najlepšom záujme maloletého s prihliadnutím na prístup matky uplatniť prísnejšie a efektívnejšie výchovné opatrenia, a to dočasné odňatie maloletého z osobnej starostlivosti matky a nariadenie jeho pobytu v zariadení na účely zabezpečenia odbornej pomoci na dobu najviac 6 mesiacov. Pobytom sa maloletému poskytne adekvátne starostlivosť, koriguje sa jeho nekontrolovateľné správanie a môžu sa prijať konkrétne opatrenia v jeho záujme. Starostlivosť matky o maloletého má kolísavú tendenciu. V prípade dohľadu maloletý nepáchal žiadnu protispoločenskú činnosť, ale po jeho ukončení sa opätovne objavila kriminalita. Rodina žije v sociálne slabších podmienkach, úroveň starostlivosti matky o maloletého je nedostatočná. Vhodnosť uloženia výchovného opatrenia je odôvodnená aj tým, že výchovné opatrenie miernejšej povahy nespĺnilo svoj účel, maloletý sa nepoučil z napomenutia súdom, hoci bol prítomný na pojednávaní a dôrazne upozornený konajúcim sudcom o následkoch ďalšieho páchania skutkov nesúcich znaky trestných činov a matka pre maloletého nie je žiadnou autoritou. Je preto potrebné zabezpečiť maloletému odbornú pomoc, aby upravil svoje správanie a bola zistená prípadná porucha v správaní, nastavená adekvátne liečba a výchovný program.

7. Matka v následnom vyjadrení nesúhlasila s vyjadreniami kolízneho opatrovníka opakujúc, že nevidí dôvod na umiestnenie syna do reedukačného centra.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a odvolaním napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

9. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa ustanovenia § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a konania, ktoré mu predchádzalo odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie prvoinštančného súdu je vecne správne a teda odvolanie matky nie je dôvodné. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením uznesenia, ktoré je dostatočne jasné a zrozumiteľné a preto odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov, ktoré viedli okresný súd k prijatým záverom.

12. Odvolací súd nezistil dôvody na odlišné rozhodnutie v prejednávanej veci a dáva za pravdu súdu prvej inštancie, že boli splnené podmienky na nariadenie výchovného opatrenia nad maloletým sledujúceho zabezpečenie odbornej diagnostiky v príslušnom zariadení po dobu najviac šesť mesiacov podľa § 37 ods. 3 písm. a) Zákona o rodine. Ani v odvolacom konaní totiž neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci výchovného opatrenia nad maloletým. Odvolací súd nezistil ani žiadne vady konania pred súdom prvej inštancie, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP) a preto len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza nasledovné:

13. Podľa ustanovenia § 37 ods. 3 písm. a) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odíme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov.

14. Výchovné opatrenie je prostriedkom, ktorý má viesť k náprave závadného stavu správania sa detí, ako aj porušovania povinností vyplývajúcich z rodičovských, či iných práv a povinností voči maloletému dieťaťu. Systém výchovných opatrení je podľa § 37 Zákona o rodine vybudovaný systematicky od miernejších zásahov k vážnejším zásahom. Každé výchovné opatrenie je zásahom do práv a povinností rodičov a osobného života maloletých detí a preto súd musí pristupovať k nemu vždy osobitne za konkrétnym účelom, pre ktoré je nariadené. V konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých musí súd vždy prihliadať na ochranu záujmov maloletého dieťaťa a aktívne pristupovať k riešeniu vzniknutých problémov tak, aby ochrana záujmov dieťaťa bola dostatočne zabezpečená.

15. V prejednanom prípade bolo preukázané, že maloletý sa už v minulosti dopustil protiprávneho správania sa, čoho dôsledkom bolo nariadenie výchovných opatrení podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine spočívajúcich v napomenutí maloletého a v nariadení dohľadu nad jeho výchovou. Tieto však nevedli k jeho náprave, pretože sa u neho opätovne vyskytla kriminalita (priestupok proti majetku zo dňa 26. 08. 2020, zločin vydierania zo dňa 20. 12. 2020), za ktorú nemohol byť postihnutý kvôli nedostatku veku. Spáchanie týchto skutkov maloletým vyplýva z predložených rozhodnutí, ktoré boli vydané v rámci trestného, resp. priestupkového konania a maloletý potvrdil ich spáchanie aj vo svojej výpovedi pred prvoinštančným súdom. Odvolacie námietky matky boli preto neopodstatnené.

16. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 37 ods. 3 písm. a) Zákona o rodine a po neefektívnosti prv nariadených výchovných opatrení pristúpil k výchovnému opatreniu, ktorým nariadi maloletému pobyt v reedukačnom centre. Ním bude zabezpečená odborná diagnostika a pomoc maloletému, keďže matkin výchovný vplyv je nedostačujúci. Osoba matky neposkytuje žiadnu záruku, že by k náprave maloletého mohlo dôjsť v domácom prostredí, pretože matka nie je schopná ho

usmerniť, má tendenciu chovanie maloletého skôr ospravedlňovať a bagatelizovať, či dokonca popierať a tým rozhodne maloletému nejde príkladom v správaní. Výchovné pôsobenie matky je dané zrejme len ak ju k tomu nútia okolnosti (napríklad vyhľadanie psychologickéj pomoci pre syna až pod vplyvom tohto súdneho konania) a teda odvolací súd plne súhlasí s prvoinštančným súdom v tom, že nemožno očakávať, že by sa maloletý v domácom prostredí riadne správal. Súd prvej inštancie preto v danom prípade správne uviedol, že výchovné opatrenie je v najlepšom záujme maloletého a je pre neho potrebná odborná intervencia. Nakoľko súd prvej inštancie dospel k záveru o splnení podmienok na nariadenie výchovného opatrenia nad maloletým (a súčasne o potrebe spolupráce matky s reedukačným centrom a s úradom práce) na základe riadne zisteného skutočného stavu veci, ktorý správne právne posúdil, nepovažoval odvolací súd odvolacie námietky matky za dôvodné.

17. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti stotožňujúc sa aj s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

18. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 CMP a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).